

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Psichologiniai asmeninių finansų sprendimų ypatumai	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Julija Bužinskė Kitas (-i):	Verslo mokykla Saulėtekio al. 22, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Individualusis

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Nuotolinė	Pavasario semestras (2, 4, 6 semestras)	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: -	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): -

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	26	104

Dalyko (modulio) tikslas		
Modulio tikslas – suteikti studentams psichologinių ir finansinių žinių, kritinio ir analitinio mąstymo pagalba ugdyti jų: <ul style="list-style-type: none"> - finansinę atsakomybę, - gebėjimus vertinti ekonominius procesus ir instrumentus, - gebėjimus identifikuoti rizikas bei priimti finansinius sprendimus, tinkamai įvertinant jų pasekmes. 		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Studentas gebės įvertinti savo ir kitų asmenų nuostatas, finansinius įpročius bei socialinės aplinkos veiksmus, darančius įtaką finansiniams sprendimams ir parinks tinkamiausius sąveikos būdus siekiant tikslų	Paskaitos, iššūkiams grįstas/probleminis dėstymas. Projektinis darbas.	Egzaminas (Projektinio darbo parengimas ir pristatymas).
- Studentas gebės įvertinti savo priimamų sprendimų finansinę naudą ar nuostolius	Paskaitų metu sprendžiami uždaviniai. Projektinis darbas.	
- Studentas gebės analizuoti ekonominius ir finansinius procesus bei kritiškai vertinti inovatyvias finansines priemones	Paskaitos, iššūkiams grįstas/probleminis dėstymas. Projektinis darbas.	

- Studentas gebės identifikuoti finansines rizikas ir įvertinti susijusias pasekmes, ir jei reikia, mokės imtis prevencinių priemonių	Paskaitos, Projektinis darbas.
- Studentas gebės taikyti skirtingas technikas, leidžiančias minimizuoti neracionalių finansinių sprendimų pasekmes	Paskaitos, Projektinis darbas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas. Asmeninių finansų koncepcija ir psichologinių žinių finansiniams sprendimams priimti svarba	1						1	10	Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) 1. Overview of a Financial Plan</i>
2. Ekonominiai ir finansiniai procesai, jų ryšys ir pasekmės asmens finansams.	1		1				2	8	Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Mishkin F.S. (2018) PART VI International Finance and monetary policy</i>
3. Kognityviniai finansinių sprendimų veiksniai. Faktinis informacinis laukas ir jo interpretavimas	1						1	5	Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti.
4. Pinigų srautai, jų analizė. Pinigų srautų valdymo sprendimai. Išlaidų analizė ir vertinimas. Išlaidų optimizavimo galimybės ir iššūkiai.	1		1				2	4	Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Individualus uždavinių sprendimas. Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) PART 1. Tools for financial planning [2]</i>
5. Emociniai finansinių sprendimų veiksniai. Emocinių sprendimų pasekmės individui, organizacijoms, visuomenei.	1						1	4	Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti.
6. Taupymas ir investavimas. Sprendimų priėmimo kriterijai. Investicijos pensijų kaupimui.	1		1				2	4	Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) PART 5 Personal investing</i>

								<p><i>Jurevičienė, D (2015) 121–147 p.</i> <i>Chishti, S., Barberis, J. (2016) 13-34 p.; 88-131 p.</i> <i>Mishkin F.S. (2018) PART II</i> <i>Financila markets</i> <i>Madura J. (2020) PART 6:</i> RETIREMENT AND ESTATE PLANNING <i>Jurevičienė, D (2015) 148–187 p.</i></p>
7. Socialiniai finansinių sprendimų veiksniai. Atsakomybės pasidalijimas. Socialiniai paremtų sprendimų kaina ir poveikis aplinkiniams	1		1				2	4 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti.
8. Kreditavimas. Poreikio pagrindimas. Galimybių įvertinimas. Priemonės ir kredito davėjo tinkamas pasirinkimas. Kredito ciklas. Kredito analizė.	1						1	6 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) PART 3. Personal financing</i> <i>Jurevičienė, D (2015) 98–104 p.</i>
9. Moraliniai finansinių sprendimų veiksniai. Legalumo, etiškumo, socialinės atsakomybės problematika.	1		1				2	4 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti.
10. Rizikos valdymas. Draudimo instrumentai ir jų pasirinkimo galimybės. Finansų rinkos draudimo (angl. hedge) fondai	1						1	6 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) PART 4: Protecting your wealth</i>
11. Rizikingo finansinio elgesio prevencija	2		1				3	20 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti.
12. Biudžeto sudarymo metodikos ir praktikos. Planavimas ir modeliavimas. Prielaidų kėlimas ir aplinkybių pasirinkimas	2						2	9 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Individualus uždavinių sprendimas. Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) PART 1. Tools for financial planning</i>
13. Naudos ir nuostolių vertinimo metodai.	1		1				2	10 Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti. Individualus uždavinių sprendimas.

									Privalomos ir papildomos literatūros skaitymas. <i>Madura J. (2020) PART 1. Tools for financial planning</i>
14. Asmenybės teorijų taikymas finansų valdyje	1		1				2	10	Grupinės užduotys projektiniam darbui atlikti.
15. Pasiruošimas egzaminui.		2					2		
Iš viso	16	2	8				26	104	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Projektinio darbo tarpinis pristatymas	20	Semestro metu	<p>Projekto darbas rengiamas grupėse pagal sutartą temą (iššūkis, pasirinktas iš asmeninių finansų konteksto, aptarto per paskaitas). Projekto metu grupė analizuoja grupėje esančius asmenybės tipus ir nustato dominuojantį asmenybės tipą grupėje.</p> <p>Kriterijai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Padarytų prielaidų teisingumas ir ar pagrįstumas; 2) Asmenybės tipo įvertinimas ir pasirinkimas; 3) Pristatymo originalumas ir išsamumas. <p>Vertinimo skalė:</p> <p>10 balų – prielaidos yra puikios, jų pagrįstumas patvirtintas įtikinamais įrodymais; asmenybės tipai yra teisingai identifikuoti; pristatymas yra išsamus ir originalus.</p> <p>9 balai – prielaidos yra labai geros, jų pagrįstumas patvirtintas daliniais įrodymais; asmenybės tipai yra teisingai identifikuoti; pristatymas yra išsamus ir originalus.</p> <p>8 balai – prielaidos yra gerai pagrįstos, jų teisingumą patvirtina daliniai įrodymai; asmenybės tipai yra teisingai identifikuoti; pristatymas nėra išsamus, bet originalus.</p> <p>7 balai – prielaidos yra vidutiniškai gerai pagrįstos, jų teisingumą patvirtina daliniai įrodymai; asmenybės tipai yra teisingai identifikuoti; pristatymas nėra išsamus, bet originalus.</p> <p>6 balai – prielaidos yra pakankamai gerai pagrįstos, jų teisingumo patvirtinančių įrodymų nėra; asmenybės tipai yra neteisingai identifikuoti; pristatymas yra neišsamus ir trūksta originalumo.</p> <p>5 balai – prielaidos yra silpnos, jų pagrįstumas nepagrįstas įrodymais; asmenybės tipai yra neteisingai identifikuoti; dominuojantys ir alternatyvūs tipai nėra įvertinti; pristatymas yra neišsamus ir trūksta originalumo.</p> <p>0 balų – projekto pristatymas nepateiktas.</p>

Egzaminas (projektinio darbo rengimas ir pristatymas)	80	Egzaminų laikymo laikotarpiu	<p>Projekto darbas rengiamas grupėse pagal sutartą temą (iššūkis, pasirinktas iš asmeninių finansų konteksto, aptarto per paskaitas). Projekto metu grupė analizuoja grupėje esančius asmenybės tipus ir nustato dominuojantį asmenybės tipą grupėje. Grupės turi eksperimentuoti arba išbandyti: 1) kaip technologijų naudojimas įtakoja finansinius sprendimus ir emocijas nustatytų asmenybės tipų grupėse; 2) kaip technologijų naudojimas gali padėti įveikti psichologinius šališkumus ir emocijas, susijusias su finansiniais sprendimais nustatytų asmenybės tipų grupėse; 3) eksperimentuoti arba išbandyti, kaip technologijų naudojimas gali padėti įveikti sprendimų priėmimo klaidas, susijusias su finansiniais sprendimais nustatytų asmenybės tipų grupėse; 4) kaip technologijų naudojimas gali būti pritaikytas asmeniniam finansų planavimui nustatytų asmenybės tipų grupėse.</p> <p>Projekto darbas parengiamas prezentacijos forma, įskaitant skaičiavimus. Projekto darbas taip pat turi būti pristatytas.</p> <p>Kriterijai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Atliktų skaičiavimų teisingumas; 2) Technologijos testavimas; 3) Pristatymo originalumas ir išsamumas. <p>Parengtas bet nepristatytas projektinis darbas nevertinamas.</p> <p>Vertinimo skalė:</p> <p>10 balų – skaičiavimai teisingi; priimti sprendimai atitinka pasirinktą asmenybės tipą; technologijos tema išsamiai išnagrinėta ir padarytos atitinkamos išvados; pristatymas išsamus ir originalus.</p> <p>9 balai – skaičiavimai teisingi arba yra nedidelių, nereikšmingų klaidų, kurios neturi įtakos rezultatui; priimti sprendimai atitinka pasirinktą asmenybės tipą; technologijos tema išnagrinėta ir padarytos atitinkamos išvados; pristatymas išsamus ir originalus.</p> <p>8 balai – skaičiavimai yra teisingi arba juose yra nedidelių, nereikšmingų klaidų, kurios neturi įtakos rezultatui; priimti sprendimai atitinka pasirinktą asmenybės tipą; technologijos tema yra išnagrinėta ir padarytos dalinės su technologija susijusios išvados; pristatymas yra neišsamus, bet originalus.</p> <p>7 balai – skaičiavimuose yra keletas klaidų; priimti sprendimai iš dalies atitinka pasirinktą asmenybės tipą; technologijos tema yra išnagrinėta iš dalies ir padarytos ribotos su technologija susijusios išvados; pristatymas yra neišsamus, bet originalus.</p> <p>6 balai – skaičiavimai yra klaidingi; priimti sprendimai neatitinka pasirinktos asmenybės tipo;</p>
---	----	------------------------------	--

			<p>technologijos tema nėra išbandyta; pristatymas yra neišsamus ir trūksta originalumo.</p> <p>5 balai – skaičiavimuose yra reikšmingų klaidų; priimti sprendimai neatitinka pasirinktos asmenybės tipo; technologijos tema nepatikrinta; pristatymas yra neišsamus ir trūksta originalumo.</p> <p>0 balų – projekto pristatymas nepateiktas.</p>
--	--	--	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla	Prieiga internete ar VU bibliotekoje
Privalomoji literatūra					
Madura, J.	2020	Personal Finance	7th Edition	Pearson	MKIC Ekonomikos skaitykla
Mishkin, F. S.	2018	The Economics of Money, Banking, and Financial Markets	12th Edition Global Edition	Pearson	MKIC Ekonomikos skaitykla
Chishti, S., Barberis, J.	2016	The FinTech Book		Wiley	MKIC Ekonomikos skaitykla
Jurevičienė, D.	2015	Asmeninių finansų pagrindai		Vilnius: Technika.	MKIC Ekonomikos skaitykla
Housel M.	2022	Pinigų psichologija: amžinos pamokos apie turtą, godumą ir laimę		Kita perspektyva	MKIC
Furnhm A.	2014	The New Psychology of money		Routledge	VU bibliotekoje el. versija
Papildoma literatūra					
Kapoor J., Dlabay L., Hughes R.J., Hart M.	2020	Personal Finance	13th Edition	Mc Graw Hill	
Maison, D.	2019	The psychology of financial consumer behavior.		Springer Nature	
Billingsley R., Gitman, L.J., Joehnk M.D.	2020	Personal Financial Planning	15th Edition	Cengage Learning	
Keown A.J.	2022	Personal Finance	9th Edition	Pearson	
Petitt B.S., Pinto J.E., Pirie W.L.	2019	Fixed Income analysis	4 th edition	Wiley	
Laidi A.	2008	Currency Trading and Intermarket Analysis	1 st edition	Wiley	
H. Kent Baker, Greg Filbeck, Jeffrey H. Harris	2018	Commodities Markets, Performance, and Strategies		Oxford University Press	
H. Kent Baker, Greg Filbeck, Andrew C. Spieler	2019	Debt Markets and Investments		Oxford University Press	

Massie H.	2006	Financial Discovering Unique Personality for a Life	DNA: Your Financial Quality		Wiley	
-----------	------	---	--------------------------------------	--	-------	--